

РОЗДІЛ 2

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

УДК 364.3:331.5.021] (045)

DOI <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.4.22>

Ольга БОЙКО

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська обл., Україна, 20300

ORCID: 0000-0002-6746-3304

Вікторія ПОЛЕХІНА

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, вул. Садова, 2, м. Умань, Черкаська обл., Україна, 20300

ORCID: 0000-0001-6561-9259

Бібліографічний опис статті: Бойко, О., Полехіна, В. (2025). Державна політика зайнятості як елемент соціального захисту населення. *Ввічливість. Humanitas*, 4, 148–155, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.4.22>

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗАЙНЯТОСТІ ЯК ЕЛЕМЕНТ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

У статті досліджено сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку державної політики зайнятості в Україні в контексті її соціального призначення. Обґрунтовано роль політики зайнятості як ключового інструменту системи соціального захисту населення, що сприяє запобіганню бідності, соціальній ізоляції та економічній маргіналізації вразливих категорій громадян. Наголошено, що ефективна державна політика у сфері зайнятості є одним із визначальних чинників забезпечення соціальної стабільності, підвищення якості життя населення та сталого економічного розвитку.

Розкрито зміст активних і пасивних заходів державного регулювання у сфері зайнятості, таких як програми професійного навчання та перекваліфікації, субсидування створення нових робочих місць, виплата допомоги по безробіттю тощо. Здійснено аналіз їх ефективності та окреслено наявні обмеження, зокрема низький рівень охоплення цільових груп, недостатню адресність допомоги та фрагментарність реалізації програм.

Особливу увагу приділено ідентифікації основних викликів вітчизняної моделі зайнятості, серед яких: структурні дисбаланси на ринку праці, зростання масштабів неформальної зайнятості, трудова міграція, обмежене фінансування програм зайнятості та інституційна неефективність органів, відповідальних за реалізацію політики у цій сфері.

Запропоновано напрями вдосконалення державної політики зайнятості, що передбачають посилення міжвідомчої координації, оновлення нормативно-правової бази, залучення соціальних партнерів, а також розширення фінансових інструментів підтримки зайнятості. Окреслено перспективи подальших наукових розвідок, зокрема щодо інтеграції політики зайнятості з іншими напрямками соціально-економічної політики держави та адаптації до сучасних викликів цифрової трансформації та змін на глобальному ринку праці.

Ключові слова: зайнятість населення, державна політика, соціальний захист, безробіття, активні заходи, вразливі групи, трудовий потенціал, ринок праці, flexicurity, політика ЄС.

Olha BOIKO

PhD in Pedagogy, Associate Professor at the Department of Social Pedagogy and Social Work, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2 Sadova str., Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20300

ORCID: 0000-0002-6746-3304

Viktoriia POLIEKHINA*PhD in Pedagogy, Associate Professor at the Social and Psychological Education Department, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, 2 Sadova str., Uman, Cherkasy region, Ukraine, 20300***ORCID:** 0000-0001-6561-9259

To cite this article: Boiko, O., Poliekhina, V. (2025). Derzhavna polityka zainiatosti yak element sotsialnoho zakhystu naselennia [State employment policy as an element of social protection]. *Vvichlyvist. Humanitas*, 4, 148–155, doi: <https://doi.org/10.32782/humanitas/2025.4.22>

STATE EMPLOYMENT POLICY AS AN ELEMENT OF SOCIAL PROTECTION

The article examines the current state, challenges, and development prospects of the state employment policy in Ukraine in the context of its social purpose. The role of employment policy is substantiated as a key instrument of the national social protection system, contributing to the prevention of poverty, social exclusion, and economic marginalization of vulnerable population groups. It is emphasized that an effective state employment policy is one of the determining factors in ensuring social stability, improving the quality of life, and promoting sustainable economic development.

The content of active and passive state regulation measures in the field of employment is revealed, including professional training and retraining programs, subsidies for the creation of new jobs, and unemployment benefits. The article analyzes their effectiveness and outlines existing limitations, such as the low coverage of target groups, insufficient targeting of assistance, and the fragmented implementation of programs.

Special attention is paid to identifying the main challenges of the domestic employment model, including structural labor market imbalances, the expansion of informal employment, labor migration, insufficient funding of employment programs, and institutional inefficiency of the responsible authorities.

The article proposes directions for improving state employment policy, including enhanced inter-agency coordination, modernization of the regulatory framework, involvement of social partners, and expansion of financial instruments to support employment. The prospects for further scientific research are outlined, particularly regarding the integration of employment policy with other areas of socio-economic policy and its adaptation to modern challenges posed by digital transformation and changes in the global labor market.

Key words: population employment, state policy, social protection, unemployment, active measures, vulnerable groups, labor potential, labor market, flexicurity, EU policy.

Постановка проблеми. У сучасних умовах трансформаційних змін, які переживає Україна внаслідок економічних, соціальних і безпекових викликів, питання забезпечення ефективної зайнятості населення набуває особливої актуальності. Зайнятість є не лише ключовим чинником економічної стабільності держави, а й важливим інструментом соціального захисту громадян. Вона визначає рівень добробуту, соціальної безпеки та інтеграції людини у суспільне життя.

Державна політика у сфері зайнятості спрямована на регулювання трудових відносин, стимулювання створення нових робочих місць, підвищення кваліфікації робочої сили та захист прав найманих працівників. Особливої значущості ці заходи набувають у період економічної нестабільності, воєнного стану та внутрішньої міграції, коли значна частина населення опиняється у вразливому становищі.

Метою цієї статті є аналіз сучасного стану державної політики у сфері зайнятості в Україні, визначення її ролі в системі соціального захисту населення, а також окреслення основ-

них напрямів її вдосконалення з урахуванням європейських стандартів та практик.

Питання державної політики зайнятості та її ролі в системі соціального захисту населення є предметом вивчення як вітчизняних, так і зарубіжних науковців.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Соціально-економічний підхід розглядає політику зайнятості як інструмент економічного розвитку та стабілізації соціальної сфери. Представники цього підходу (Т. Бураковський, Л. Чернюк, В. Геєць) акцентують увагу на необхідності створення ефективного ринку праці, стимулювання підприємництва та інвестицій у людський капітал.

Правовий підхід (О. Бандурка, С. Писаренко) аналізує політику зайнятості через призму трудового, адміністративного та соціального права. Особлива увага приділяється нормативно-правовому забезпеченню зайнятості, гарантіям трудових прав, законодавчому регулюванню допомоги по безробіттю.

Соціально-політичний підхід вивчає зайнятість як інструмент реалізації державної

соціальної політики. У працях В. Полтавця, Н. Лавриненко зайнятість розглядається як фактор забезпечення соціальної стабільності, профілактики бідності та маргіналізації населення.

Функціонально-інституційний підхід (О. Балакірева, М. Савчук) фокусується на ролі державних інституцій (Державна служба зайнятості, Міністерство соціальної політики України, місцеве самоврядування) в організації політики зайнятості, оцінці її ефективності та взаємодії з іншими елементами соціального захисту.

Порівняльний підхід широко використовується у міжнародних дослідженнях (напр., дослідження МОП, OECD). Він дозволяє оцінити ефективність національної політики зайнятості у порівнянні з іншими країнами, зокрема ЄС, Канадою, Швецією, Німеччиною.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи сучасну державну політику зайнятості в Україні, необхідно враховувати як статистику, так і правове забезпечення її реалізації. За даними Центру економічної стратегії, у 2024 р. середній рівень безробіття за методологією МОП знизився до 14,3 % (у порівнянні з 17,4 % у 2023 р. та 18,5 % у 2022 р. Проте залишаються значні виклики – у грудні 2024 р. кількість офіційно зареєстрованих безробітних становила 94,2 тис., а кількість вакансій сягала 46,7 тис., що свідчить про явище структурного безробіття.

З точки зору нормативного забезпечення, Закон України «Про зайнятість населення» визначає базові механізми забезпечення соціального захисту через створення умов для працевлаштування. Зокрема, стаття 5 закріплює обов'язок держави «забезпечувати рівний доступ до послуг служби зайнятості та сприяти працевлаштуванню вразливих категорій населення». Це підкреслює, що політика зайнятості виступає не лише економічною, а й соціальною функцією.

Разом з цим більшість експертів підкреслює, що наявна нормативно-правова база потребує удосконалення – зокрема щодо цифровізації надання послуг, забезпечення координації між усіх рівнів влади, а також підвищення ефективності активних програм. Така модернізація дозволить краще адаптувати політику до сучасних викликів, зокрема дефіциту кадрів через мобілізацію, внутрішню міграцію та структурні зрушення на ринку праці.

Державна політика у сфері зайнятості – це комплекс соціально-економічних, правових та організаційних заходів, спрямованих на створення сприятливих умов для повноцінного використання трудового потенціалу працездатного населення. Її формування та реалізація покладається на відповідні державні органи. Основна функція цієї політики полягає в тому, щоб виступати стабілізуючим чинником, запобігаючи суттєвому зростанню рівня безробіття понад допустимі межі, особливо у періоди економічного зростання, коли виникає дисбаланс між попитом і пропозицією на ринку праці [9].

Політика зайнятості займає центральне місце в системі соціального захисту, оскільки безпосередньо впливає на рівень соціальної стабільності, економічної активності населення та загальну якість життя. Вона виступає важливим механізмом реалізації права громадян на працю, гарантованого статтею 43 Конституції України, відповідно до якої кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується [10].

Нормативно-правове регулювання державної політики зайнятості визначається Законом України «Про зайнятість населення» [14, с. 153–154].

Відповідно до статті 5 цього Закону, держава гарантує: свободу вибору місця роботи та виду професійної діяльності, зміну професії; отримання заробітної плати відповідно до чинного законодавства; професійну орієнтацію для самовизначення особи та реалізації її трудового потенціалу; навчання відповідно до індивідуальних здібностей із врахуванням потреб ринку праці; визнання результатів неформального професійного навчання за робітничими спеціальностями; безоплатну допомогу у працевлаштуванні, виборі підходящої роботи та доступ до інформації про стан і перспективи розвитку ринку праці; соціальний захист у разі втрати роботи; захист від дискримінації, необґрунтованої відмови у працевлаштуванні та незаконного звільнення; додаткові гарантії зайнятості для окремих категорій громадян [14, с. 153–154].

Державна політика зайнятості населення базується на пріоритетності забезпечення повної, продуктивної та вільно обраної зайнятості в процесі реалізації активної соціально-економічної політики держави; відповідальності держави за формування та реалізацію

політики у сфері зайнятості населення; забезпечення рівних можливостей населення у реалізації конституційного права на працю; сприяння ефективному використанню трудового потенціалу та забезпечення соціального захисту населення від безробіття [14, с. 153–154].

Політика зайнятості виконує як превентивну, так і компенсаторну функції в системі соціального захисту. Її превентивна роль полягає у запобіганні безробіттю шляхом стимулювання створення нових робочих місць, підвищення мобільності робочої сили, розвитку професійної освіти та перепідготовки. Компенсаторна функція реалізується через систему соціального страхування на випадок безробіття, що передбачає виплати допомоги безробітним, а також їх супровід службами зайнятості під час пошуку роботи.

Як зазначає український дослідник В. Геєць, політика зайнятості є «активним важелем соціально-економічного регулювання», що дозволяє досягати балансу між попитом і пропозицією на ринку праці, стимулювати зайнятість населення та знижувати соціальну напругу [1, с. 4–17].

Інші дослідники, зокрема Т. Осташко, наголошують, що політика зайнятості повинна бути інтегрованою із загальними напрямками соціальної політики, такими як пенсійне забезпечення, охорона здоров'я та підтримка соціально вразливих верств населення [14, с. 28–33].

Важливим аспектом політики зайнятості є її інтеграція в європейський соціальний простір. У контексті імплементації стандартів ЄС Україна зобов'язується модернізувати механізми активної політики зайнятості відповідно до рекомендацій Міжнародної організації праці та Європейської комісії [4].

Таким чином, політика зайнятості виступає не лише інструментом забезпечення економічної активності населення, але й важливою складовою системи соціального захисту, що сприяє соціальній справедливості, зниженню рівня бідності та зміцненню людського капіталу.

На сучасному етапі державна політика у сфері зайнятості в Україні зазнає суттєвих трансформацій, зумовлених як внутрішніми соціально-економічними змінами, так і зовнішніми викликами, передусім повномасштабною війною, триваючими міграційними процесами, деформацією ринку праці та зростанням рівня

структурного безробіття. У цих умовах питання забезпечення ефективної зайнятості населення набуває особливого значення для соціальної стабільності, економічного відновлення та інтеграції України в європейський простір.

Політика зайнятості, також, реалізується через державні програми, такі як Державна програма стимулювання економіки для подолання наслідків COVID-19, Програма відновлення економіки в умовах воєнного стану, регіональні програми підтримки мобільності працівників, розвиток самозайнятості тощо [7].

Станом на 2024–2025 рік ключовими характеристиками ситуації на ринку праці є:

- зниження рівня формальної зайнятості внаслідок релокації підприємств, знищення виробничих потужностей і скорочення економічної активності в окремих регіонах;
- зростання тіньової зайнятості та неформальної економіки, що ускладнює державне регулювання та соціальний захист;

- масова внутрішня і зовнішня міграція, яка змінює структуру пропозиції робочої сили та спричиняє дефіцит кадрів у певних галузях (зокрема будівництво, агросектор, охорона здоров'я);

- зростання потреб у перекваліфікації та адаптації населення до змінених умов праці, цифровізації та нових технологічних стандартів [2].

Однією з відповідей держави на ці виклики стала активізація політики професійної перепідготовки, включаючи програму «Освіта», а також надання ваучерів для навчання громадянам, які втратили роботу або не мають актуальної професії. Державна служба зайнятості також трансформується з пасивного посередника у більш активного провайдера послуг, зокрема через цифровізацію, автоматизацію обліку безробітних, впровадження індивідуальних підходів до працевлаштування [8, с. 45–46].

Проте досі зберігаються суттєві структурні проблеми, серед яких: обмеженість фінансових ресурсів на реалізацію активних програм, нерівномірний доступ до послуг зайнятості в різних регіонах, недостатня координація з іншими напрямками соціальної політики (пенсійне забезпечення, охорона здоров'я, підтримка ВПО тощо) [12].

Крім того, нові виклики вимагають посилення інтеграції політики зайнятості з політикою відновлення економіки та розвитку людського капіталу. З огляду на євроінтеграційні прагнення

України, політика зайнятості має адаптуватися до стандартів ЄС, зокрема в напрямі забезпечення гідної праці, зменшення дискримінації на ринку праці, підтримки вразливих категорій населення (осіб з інвалідністю, молоді, людей передпенсійного віку) [12].

Таким чином, сучасний стан державної політики зайнятості в Україні можна охарактеризувати як перехідний: від моделі реагування на кризові ситуації – до системного, стратегічного управління трудовим потенціалом країни в умовах відновлення та розвитку.

У науковій та прикладній площині політика зайнятості розглядається як ключовий компонент державної соціальної політики. Вона спрямована на забезпечення права громадян на працю, профілактику безробіття, зменшення соціальної нерівності та інтеграцію вразливих груп населення в економічне життя. Саме завдяки системним заходам у сфері зайнятості можливо зменшити ризики соціального виключення, підтримати економічну самодостатність громадян і забезпечити реалізацію принципу соціальної справедливості [5].

Як підкреслює І. Зверева, «державна політика зайнятості виконує соціальну місію, виступаючи запобіжником для деструктивних наслідків безробіття – бідності, зниження рівня життя, маргіналізації особистості» [6, с. 33–38.].

Політика зайнятості має потужну превентивну функцію, яка полягає у попередженні безробіття, збереженні трудової активності та недопущенні перетворення тимчасової втрати роботи на хронічну соціальну ізоляцію. Підтвердженням цього є практика впровадження програм професійного навчання, підтримки підприємництва та молодіжного працевлаштування.

За даними МОП, ефективна політика зайнятості здатна зменшити рівень бідності на 25–30%, за рахунок активізації економічної участі населення [18]. В Україні це закріплено у Законі «Про зайнятість населення», де визначено державні гарантії щодо забезпечення рівного доступу до праці, особливо для осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах [5].

У сфері державної політики зайнятості традиційно виокремлюють:

Активні заходи – це інструменти, що спрямовані на стимулювання зайнятості: професійна підготовка, підтримка самозайнятості, створення нових робочих місць, стажування, субсидування роботодавців тощо.

Пасивні заходи – це підтримка безробітних через виплати допомоги, реєстрацію статусу безробітного, пільгове медичне страхування [11].

На сьогодні в Україні частка активних заходів зросла, зокрема завдяки програмам ваучерного навчання, мікрогрантам на створення бізнесу, компенсації роботодавцям за працевлаштування ВПО [3].

Як зазначає Т. Осташко, оптимальне поєднання активних і пасивних заходів є запорукою не просто тимчасового зниження безробіття, а формування сталого ринку праці [14, с. 67–76.].

Особливої уваги у державній політиці заслуговують вразливі групи населення: молодь, особи з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи (ВПО), особи передпенсійного віку. Відповідно до ст. 14 Закону «Про зайнятість населення», держава гарантує додаткове сприяння у працевлаштуванні цим категоріям шляхом надання пільг, організації спеціальних програм і квотування робочих місць [3].

Після початку повномасштабної війни в Україні особливу увагу приділено ВПО. У 2023–2024 роках реалізовано низку ініціатив, таких як:

- компенсація витрат роботодавцям за працевлаштування ВПО;
- гранти на започаткування бізнесу;
- ваучери на перенавчання [3].

Також МОП та міжнародні донори (GIZ, UNDP) активно підтримують ініціативи інклюзивного працевлаштування осіб з інвалідністю, зокрема через цифрову адаптацію робочих місць [17].

Становлення ефективної державної політики зайнятості в Україні відбувається в умовах значного соціально-економічного та політичного навантаження, посиленого повномасштабною війною, економічною нестабільністю та трансформацією ринку праці. Попри наявність законодавчих засад, таких як Закон України «Про зайнятість населення» (2012), держава стикається з низкою системних проблем, що обмежують результативність політики зайнятості та потребують комплексного оновлення [5].

Дефіцит кваліфікованої робочої сили в окремих галузях поєднується з надлишком кадрів у секторах, що зазнали скорочення або руйнування. Частка тривалого безробіття зростає. Ринок праці дедалі більше характеризується просторовою нерівністю – доступ до працевла-

штування суттєво залежить від регіону проживання [12].

За оцінками ІЛО, понад 20% працездатного населення України зайнято у неформальному секторі, що унеможливорює їх соціальний захист і ускладнює державне регулювання [18].

Функції Державної служби зайнятості залишаються переважно реєстраційно-контрольними, тоді як потребує розвитку персоналізована модель роботи, що включає кар'єрне консультування, прогнозування потреб ринку праці та цифрову трансформацію Світовий.

Частка витрат на активні заходи політики зайнятості (перепідготовка, мікрогранти, стажування) залишається значно нижчою, ніж у країнах ЄС. Наприклад, у 2023 р. на всю активну політику було передбачено менше 0,1% ВВП, тоді як у країнах ОЕСР – до 1,5% ВВП [19].

На нашу думку для вдосконалення системи зайнятості в Україні необхідні законодавчі, інституційні зміни та модернізація фінансування.

1. Законодавчі оновлення:

- актуалізація Закону «Про зайнятість населення» з урахуванням європейських принципів flexicurity та інклюзії;
- удосконалення механізмів підтримки самозайнятості, соціального підприємництва та гнучких форм зайнятості;
- розширення повноважень місцевих органів влади у сфері регіональної політики зайнятості.

2. Інституційні зміни:

- реформування Державної служби зайнятості в інноваційний центр розвитку кар'єри;
- запровадження системи індивідуальних планів працевлаштування;
- посилення ролі профільних центрів професійної освіти та дуального навчання.

3. Модернізація фінансування:

- переорієнтація бюджетних коштів із пасивних на активні заходи;
- залучення міжнародної технічної допомоги (МОП, GIZ, UNDP) до розбудови інфраструктури зайнятості;
- впровадження інвестиційної логіки: кожна гривня, вкладена в перекваліфікацію, повертається у вигляді податків та соціальної стабільності.

Ефективна політика зайнятості в Україні потребує переосмислення своєї ролі – як інструмента не лише короткотермінової соціальної підтримки, а як елементу довготривалої моделі розвитку людського капіталу та економічної модернізації. В умовах воєнного та післявоєнного відновлення політика зайнятості має стати пріоритетним напрямом соціальної держави.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що державна політика зайнятості в Україні відіграє ключову роль у системі соціального захисту населення. Вона виступає не лише засобом реагування на безробіття, а й ефективним інструментом профілактики соціального виключення, зниження рівня бідності, підвищення економічної активності населення та реалізації права на працю. Політика зайнятості, яка поєднує активні та пасивні заходи, забезпечує комплексний вплив на формування сталого, інклюзивного та адаптивного ринку праці.

Особливої ваги ця політика набуває в умовах воєнного та післявоєнного відновлення країни. Вона є однією з базових умов відновлення соціального контракту між громадянином і державою, забезпечення справедливого розподілу можливостей, збереження людського капіталу та зміцнення соціальної єдності.

Ефективна політика зайнятості є фундаментом соціально орієнтованої держави, здатної забезпечити гідний рівень життя, стале економічне зростання та інтеграцію вразливих верств населення у суспільне життя. Вона повинна розвиватися як частина стратегічного бачення соціально-економічного розвитку, поєднуючи функції реагування, попередження та розвитку.

Зміцнення політики зайнятості прямо пов'язане з реалізацією цілей сталого розвитку ООН, зокрема Цілі 8 – «Гідна праця та економічне зростання», та сприяє просуванню України на шляху євроінтеграції, наближенню до стандартів ЄС і ОЕСР у сфері трудової політики та соціального забезпечення.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження доцільно зосередити на аспектах розробки моделі інтеграції цифрових інструментів у сферу послуг зайнятості.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гесць В. М. Соціально-економічні пріоритети державної політики зайнятості. *Економіка України*. 2020. № 6. С. 4–17.
2. Державна служба зайнятості. Аналітичні звіти про стан ринку праці України. 2024.
3. Державний центр зайнятості України. Звіти та статистика. 2024. URL: <https://www.dcz.gov.ua>

4. Європейська соціальна хартія (переглянута) від 3 травня 1996 р. URL: <https://rm.coe.int/168007cf93>
5. Закон України «Про зайнятість населення» від 5 липня 2012 року № 5067-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
6. Зверева І. Д. Соціальний захист уразливих груп населення: теоретичні аспекти. *Науковий вісник МДУ*. 2021. № 2. С. 33–38.
7. Кабінет Міністрів України. *Програма відновлення економіки в умовах воєнного стану*. 2023.
8. Калачова І. С. Ринок праці України в умовах війни: трансформації та тенденції. *Демографія та соціальна економіка*. 2023. № 2. С. 45–59.
9. Ковач В. О. Основні напрями регулювання державної політики у сфері зайнятості населення. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2020/52.pdf
10. Конституція України: Закон від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
11. Міжнародна організація праці. Активні заходи на ринку праці: методологічні рекомендації. *Женева : МОП*, 2022.
12. Мінекономіки України. *Офіційні повідомлення щодо реформування сфери зайнятості*. 2024. URL: <https://www.me.gov.ua>
13. Міністерство економіки України. *Звіт про стан та перспективи ринку праці*. Київ : Мінекономіки, 2023.
14. Осташко Т. М. Політика зайнятості в контексті соціального захисту населення. *Соціальний захист*. 2019. № 5. С. 28–33.
15. Осташко Т. М. Сучасна політика зайнятості в Україні: тенденції та пріоритети. *Економіка і прогнозування*. 2020. № 3. С. 67–76.
16. Про зайнятість населення: Закон України від 05.07.2012 № 5067-VI. *Голос України*. 2012. 18 серп. № 153–154.
17. GIZ Ukraine. *Inclusive Labour Market Programmes in Ukraine*. 2023. URL: <https://www.giz.de/en/worldwide/ukraine>
18. ILO. Informal Employment in Ukraine: Trends and Challenges. Geneva : *International Labour Office*, 2023.
19. OECD. Employment Outlook 2023. Paris: *OECD Publishing*, 2023. URL: <https://www.oecd.org/employment>

REFERENCES:

1. Heiets, V. M. (2020). Sotsialno-ekonomichni priorytety derzhavnoi polityky zainiatosti. *Ekonomika Ukrainy* [Socio-economic priorities of state employment policy]. [in Ukrainian].
2. Derzhavna sluzhba zainiatosti [State Employment Service]. (2024). *Analitichni zvity pro stan rynku pratsi Ukrainy* [in Ukrainian].
3. Derzhavnyi tsentr zainiatosti Ukrainy [State Employment Center of Ukraine]. (2024). *Zvity ta statystyka*. Retrieved from <https://www.dcz.gov.ua> [in Ukrainian].
4. Council of Europe Revised European Social Charter [European Social Charter (revised) of 3 May 1996.]. (1996). Retrieved from <https://rm.coe.int/168007cf93> [in Ukrainian].
5. Verkhovna Rada of Ukraine Zakon Ukrainy «Pro zainiatist naseleennia» vid 5 lypnia 2012 roku № 5067-VI. [Law of Ukraine «On Employment of the Population» dated July 5, 2012 No. 5067-VI]. (2012). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> [in Ukrainian].
6. Zvierieva, I. D. (2021). Sotsialnyi zakhyst urazlyvykh hrup naseleennia: teoretychni aspekty [Social protection of vulnerable population groups: theoretical aspects]. *Naukovyi visnyk MDU* [in Ukrainian].
7. Kabinet Ministriv Ukrainy [Cabinet of Ministers of Ukraine] (2023). *Programa vidnovlennia ekonomiky v umovakh voiennoho stanu* [in Ukrainian].
8. Kalachova, I. S. (2023). Rynok pratsi Ukrainy v umovakh viiny: transformatsii ta tendentsii [The labor market of Ukraine in wartime: transformations and trends]. *Demohrafiia ta sotsialna ekonomika* [in Ukrainian].
9. Kovach, V. O. (2020). Osnovni napriamy rehuliuвання derzhavnoi polityky u sferi zainiatosti naseleennia [Main directions of regulation of state policy in the field of employment of the population]. Retrieved from [in Ukrainian].
10. Verkhovna Rada of Ukraine Konstytutsiia Ukrainy: Zakon vid 28 chervnia 1996 roku № 254k/96-VR [Constitution of Ukraine: Law of June 28, 1996 No. 254k/96-VR]. (1996). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy* [in Ukrainian].
11. International Labour Organization (ILO). Aktivni zakhody na rynku pratsi: metodolohichni rekomendatsii [International Labour Organization. Active Labour Market Measures: Methodological Recommendations]. (2022).. Geneva : ILO.
12. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy [Ministry of Economy of Ukraine]. (2024). *Ofitsiini povidomlennia shchodo reformuvannia sfery zainiatosti*. Retrieved from <https://www.me.gov.ua> [in Ukrainian].
13. Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Zvit pro stan ta perspektvyv rynku pratsi [Ministry of Economy of Ukraine] (2023), Kyiv : Minekonomiky [in Ukrainian].

14. Ostashko, T. M. (2019). Polityka zainiatosti v konteksti sotsialnoho zakhystu naseleennia [Employment policy in the context of social protection of the population]. *Sotsialnyi zakhyst* [in Ukrainian].
15. Ostashko, T. M. (2020). Suchasna polityka zainiatosti v Ukraini: tendentsii ta priorytety [Modern employment policy in Ukraine: trends and priorities]. *Ekonomika i prohnouzuvannia* [in Ukrainian].
16. Verkhovna Rada of Ukraine. (2012). Pro zainiatist naseleennia: Zakon Ukrainy vid 05.07.2012 № 5067-VI [On employment of the population: Law of Ukraine dated 05.07.2012 No. 5067-VI]. *Holos Ukrainy*, August 18 [in Ukrainian].
17. GIZ Ukraine.. Inclusive Labour Market Programmes in Ukraine. (2023). Retrieved from <https://www.giz.de/en/worldwide/ukraine> [in Ukrainian].
18. International Labour Organization (ILO). (2023). Informal Employment in Ukraine: Trends and Challenges. *Geneva: International Labour Office*.
19. OECD. (2023). Employment Outlook 2023. Paris: OECD Publishing. Retrieved from <https://www.oecd.org/employment>

Дата надходження статті: 07.08.2025

Дата прийняття статті: 15.08.2025

Опубліковано: 15.10.2025